

LA SENYERA FEDERAL

Porta-veu de la Joventut Republicana Federal

Any II	REDACCIÓ: Agust, 14, baixos ADMINISTRACIÓ: Plassa Olózaga, 10, ent. No responem dels articles firmats.	Tarragona 30 Agost de 1908	Preus de subscripció Catalunya y Nacions Ibèriques, trimestre, 1'50 pfs. Estranger..... 2'00 »	Nom. 48
--------	--	----------------------------	--	---------

LA EDUCACIÓ LAICA

Escola de 1.ª Ensenyansa
Robolledo, 4 baixos
 Ensenyansa científica y racional. Clases especials de repàs, reforma de lletra y preparació pera la 2.ª ensenyansa.
S'admeten recomenats y externs

Del Mestre

LA LIBERTAD

LA LIBERTAD FÍSICA

—¿Te consideras libre?
 —Si. ¿Acaso como te hablo no podría dejar de hablarte? ¿Acaso como te miro á ti, no podría alzar los ojos al cielo ó bajarlos á la tierra?
 —¿Puedes ver más allá de lo que tu vista alcanza, oír más allá de lo que tu oído consiente. Levantar pesos más allá de lo que te permiten los músculos?
 —Esto no reza ya con mi libertad sino con mi poder.
 —Tu libertad ¿no tiene acaso tu poder por limite?
 —Mi libertad física, no mi libertad moral. Mi libertad física, ¿cómo no ha de tener por límites los que la naturaleza puso á mis sentidos y mis fuerzas?
 —Tú, con todo, ensanchas los límites de tu vista por el telescopio y el microscopio; los de tu oído, por el teléfono; los de tus músculos, por las máquinas.
 —Cierito que los ensancho.
 —¿A qué lo debes?
 —A la inteligencia.
 —¿A la tuya?
 —No, sino á la del hombre.
 —Luego de la inteligencia del hombre depende tu libertad. No eres ni físicamente libre; vas siéndolo. Tal vez no llegue á serlo ni aún tu más remota progenie. ¡Libre tú, cuando la naturaleza te domina; cuando no puedes hurtar el cuerpo al calor, al frío, á la enfermedad, al decaimiento, á la muerte; cuando no puedes evitar que la tierra tiemble y destruya tus ciudades, ni que arda el volcán y estalle, y hunda, y arrastre consigo la isla que la sustentaba y los pueblos que la fecundaron!
 ¡Oh, hijo del hombre! Serás aún durante siglos esclavo de la fatalidad. Los esfuerzos que hasta aquí hiciste son insignificantes para los que deberás hacer, si quieres redimirte. No te ensoberbezcas por tus triunfos ni te duermas sobre tus laureles. Larga es la labor, largo el camino: unce al trabajo á todos tus semejantes, para que te resulte menos penosa la tarea, más breve el afán.
 —Me sorprende oírte hablar de una redención imposible. Limitas mi libertad presente y ¿así ensanchas mi libertad futura?
 —No hay nada imposible para la inteligencia. Vencerá el hombre la muerte,

bajará al fondo de la tierra, escalará los cielos.
 —Sueñas, sueñas.
 —Haz entrever al salvaje la posibilidad de nuestros adelantos, y te dirá también que sueñas. Tiene la inteligencia límites en el tiempo, no en los tiempos. Por una serie de inducciones y deducciones va sin cesar desenvolviéndose y rasgando el velo que le encubre los arcanos del mundo. ¿Quién es capaz de predecir hasta dónde penetrará, ni hasta dónde encumbrará su vuelo?

F. PÍ Y MARGALL.

Discrepancias

IX

A voltes la ploma de l'escriptor s'escorria una mica y succeix que en el fruit de sa inteligencia hi surt un lapsus de mes o menos transcendencia.
 Ignorém si a nosaltres ens haurá passat alguna volta, pero de ser aixis, no creiem que l'haguem comés tan grós com l'autor de la fulla "La Cuestión Social", al escriure la máxima 8, que copiada al peu de la lletra diu exactament:
 «8. Todos tenemos derecho á gozar de libertad en lo que no se oponga á las leyes divinas ó á las leyes humanas legítimas; pero no en lo que sea contrario á ellas.»
 Potser nosaltres ho enteném malament, pero de totes maneres, podria farnos l'obsequi de dirnos l'articulista, en primer lloc, quines son aquestes lleis LLEGÍTIMES de que ens parla?
 Llegistar es, al nostre entendre, fallar o procedir segons una llei. Llegítim es lo que se adapta a una llei. (Podria recordarse l'articulista del assumpte dels duros, de gran actualitat, que ja deu saber quins son els *llegítims* y els *illegítims*). Si queda demostrat palesament que una casa, pera ésser llegítima, precisa que estigui feta y adaptada en un tot a una llei, y les lleis sabem que les fa l'home a son antoix, ¿com podrém dir, doncs, que una llei serà *llegítima*?
 ¿Voldria farnos empassar l'articulista que una persona guanya, posém per cas, un duro *diari* cada dia? No ho creiem, porque aixó es una *pero-grullada* d'aquelles mes caragolades, com es també de la mateixa calanya alló de *lleis* LLEGÍTIMES.
 Precisa ficsarshi bé, amic (o enemic) meu, en lo que s'escriu; en aquest assumpte no té raó. Ara, en quant a lo de que les lleis son humanes, hi estém conformes, pero sols en lo de humanes, no en lo de divines.
 Les lleis, totes, les hagudes y les que hi poden haver, totes ho son humanes, totes son filles d'un detingut estudi que ha fet l'home, l'home que se li donen facultats pera manar, l'home constituït en autoritari.
 ¿Ont son, quines son les lleis divines? Nosaltres no'n coneixém cap, puig les que'ns diuen que ho son de divines, no'ns podrán probar ningú com han sigut fetes pel mateix Deu, condició precisa

pera poderles calificar de tals. Se'ns dirá, tal vegada, que les ha inspirades Deu per mediació del seu representant a la terra, y que per tal motiu, son ja divines, pero nosaltres, escéptics com som, argumentarém que no es aquesta una raó prou convincent pera que's pugui donar crédito a un home que podrá dir lo que li semblará mellor pera bé de les seves conveniencies y de la seva industria, que no es altra cosa l'exercici de les supersticions, que per voluntat de l'home feble, encara dominen als pobles en la plenitud del sigle XX, temps dels progressos científics y dels grans invents.

Demostrat queda com totes les lleis son humanes; ara bé, la máxima que avui ens ocupa diu que tenim dret a gossar de llibertat en lo que no se oposi a les lleis, pero no en lo que sigui contrari a elles. L'autor de la máxima deu ésser un d'aquests infelissos sérs humans als qui hem de compadeixer. No vol veure mes enllá de lo que li allarga la vista, no vol indagar lo que hi ha passat l'horitzó!...

Repetim, y per avui acabarem, que les lleis les fan els homes y que d'homes no n'hi ha cap d'infalible. ¿Comprén el senyor autor de la fulla «La Cuestión Social» lo que volém dir en aquest mot? Doncs flesishi bé, que no ho podem expressar d'altra manera.

Les lleis, les lleis dels homes ens ho priveu!...

PAU CATALÁ Y ROS

Del Nostre Programa

Volém en l'ordre social. Subjectat sempre el gaudiment de la terra, com propia de tothom als interessos generals. Entregadas a comunitats obreres las terras públicas, las que'ls propietaris hagin deixat ermas per més de cinc anys, etc.

Al passar la vista per aquestas dugas parrafades del ordre social. del nostre programa y al impresionarse en nostre cervell, el seu sentit, ens fa pensar ab milers d'homes ansiosos de treball y grans encontrades de terrenys que restan ermas; en emigracions, seguidas de treballadors per trobar un trosset de terra ont empapar la seva suor y denigracions d'homes acandalats que tenen hisendas y més hisendas sense capir que la generalitat d'homes, les farien fructíferas y sahonades en l'abalantxa d'intelectes que lluitan per nivellar aquets despilfarros, en bé de la majoria del poble y l'indiferentisme gubernamental entossudit en servir els drets d'uns quants egoistes adinerats, drets que no tenen rahó d'existir, ja que portan per resultancia, la miseria de molts homes.

Y al pensar en tants desacerts, creyém aclapararlos, subjectant els interessos generals el gaudiment de la terra, com *propia de tothom*.

Per posarho en práctica no's dona preferencia, als que monopolisan las riquesas; se procura remediar el mal d'

aont radica, ó siga de la clase deshertada de la societat.

Ab aital efecte totes les terres que restin al domini del govern les reparteix entre les asociació obreras, que siguin aptes pera cultivarlas, essent, aqueix, un medi de prosperitat pel país y de benestar pels treballadors, puig que's podrian guanyar la subsistencia bon nombre d'obrers que's troban parats.

Destinadas al mateix objecte, també s'expropiarian les terres que'ls seus posehidors deixesen incultes per mes de cinc anys, poguent influir aixó a emplear homes per treballarlas y, dit de passada, aqueixos homes no estarian tan mal recompensats, com ho estan avuy els obrers del camp, ja que además de las ventatjes ofertes per l'Estat se fomenta l'associació.

Y jo crec qu'entre les ventatjes que'l govern donaria o l'interés dels capitalistes, els obrers preferirian formar part d'aquestas comunitats o asociacions, (que per tots els rams de l'industria hi ha establertas,) fentse grans al impuls del bon zel y desinteresadas miras dels representants elegits pel poble.

Gran es la tasca, altruista el pensament, sublim el cervell del Mestre Pí; es nostre fi el comensament del benestar humá, no defallim!

J. Jové.

Separatismo á todas luces

Pues señor, quiso el azar que llegase á mis manos pecadoras un número de *El Mundo* de Madrid, ese periódico que navega sin rumbo fijo, pues un día habla loando á Cataluña y al siguiente distrae sus ocios palatinos publicando artículos de hombres eminentes (?) como el señor Maestre, senador del reino y de la hornada de los ministrables para el no lejano gabinete liberal (?) presidido por el no menos liberal Sr. Moret.

Risa nos causó la lectura del artículo suscrito por el señor Maestre, ya que por fatal experiencia sabemos los grados de talento que acostumbran á derramar los sablos de Villa-eúcia. Nada de arma templada, nada de razón opone dicho señor contra las aspiraciones catalanas. Vulgaridades impropias de un hombre aspirante á una cartera solamente supimos encontrar en su trabajo.

Comienza haciendo ana división entre España y Cataluña. Nos pinta á los catalanes mendigando á España que, como metrópoli, otorga. ¿Que sabe el señor Maestre de si Cataluña es tan España como Castilla, como Aragón y como Valencia! A él, super-hombre español, descendiente de hidalgos que bien pintara Quevedo, vé una manifiesta superioridad en toda la España que no sea Cataluña, precisamente porque el resto es obediente, crédulo, de fácil dominar, mientras que aquí, en Cataluña somos

los hombres tan desagradecidos que nos consideramos iguales á todos los ministros y, lo que es peor aún, nos atrevemos á finiquitar á los caciques que ministerios conservadores y liberales (?) engendraron y nutrieron para honra y gloria de los sabios de Villa-sucia.

Y aún dá más muestras el señor Maestro de su talento y de su desenfrenada parcialidad. Nos dice que Barcelona por ser tan pobre en su suelo ha obligado á que los catalanes barceloneses se dediquen á la industria. ¡Ah! alegre compadre señor Maestro! ¡Como se conoce que usted ha respirado la nutritiva atmósfera ministerial y que no ha tenido que devanarse los sesos para llenar el puchero! Se conoce que también es sabio en Villalucía.

¿Decir semejante desatino y creará ministrable? El colmo ¿Conoce Vd. el Vallés, el alto y bajo Panadés, Vich, Plá de Baiges y el llobregat? Creo que no. Prosigamos.

Más abajo nos dice que el Emperador Carlos V. prohíbe la introducción de estotas de lana que no sean de Cataluña en Sicilia, y según él es esto una merced. Si Cataluña, de España, únicamente producía estofas de lana, y si por Cataluña y por Aragón dominábamos en Sicilia, nada más prudente, nada más lógico ni más acertado que la disposición de ese monarca. Se necesita ser sabio en Villalucía para encontrar aquí la gran merced.

No quiero hacer punto sin comentar lo que podríamos llamar el nervio del artículo del susodicho señor. Nos dice que á pesar de tantas gracias recibidas, los catalanes fabricamos unos paños muy malos y los tejimos de una manera muy pésima. Pero señor Maestro, ¿se propone Vd. fastidiar á los catalanes escribiendo tales disparates por no llamarles otra cosa? No creo haya visitado la Exposición Franco-Española de Zaragoza. Le hago favor creyéndole ignorante de ella.

¡Como se conoce que no quieren enmendarse los sabios de Villa-sucia! En sus manos perdió España todo un imperio colonial. Gobernando ellos se ha pisoteado el Concordato. Siendo ellos los primates de la nación se ha falsificado la moneda de una manera extraordinaria, hasta el punto de producir verdaderos conflictos nacionales, y aun tienen la osadía de insultar á los que tienen la honra de ser trabajadores diciéndoles que son malos sus productos!

No es como se constituye una nación de la manera que lo creen los que piensan con el señor Maestro. Todas las regiones Españolas lo son tanto como Castilla, y el espíritu que de ellas nace, confundiéndose en ósculo amoroso forma la patria verdadera, no la España con caciques y oligarcas, con ministros como el Señor Maestro y sabios como los de Villa-sucia.

VENERAND SOLANELLES.

Riudecols Agosto, 1908.

Un que no ho sembla y ho es

III

Quan Agustí Ferré Sandoval, va possessionarse del càrrec de vocal de la Junta d'obres del Port, es fama que digué: ¡Ja he satisfet un dels meus desitjos! ¡Pero el que constitueix el meu somni daurat es el ésser individu de la Junta Ejecutiva val! ¡Si pogués introduir-me! Veurém ¡per are tot marxa vent en postal! ¡Tocarem aquest resort, separaré

aquest altre y com qui fa'l desmenjat me presentaré indiferent y quant menys se'n adonguin hauré donat el *pimpamporretaso*. Efectivament, sense cap entrebanc, y de conformitat ab la seva diplomacia, en Ferré va ésser designat membre de la Junta Ejecutiva y un dels homes de mes confiança de la poderosa entitat. ¡Pedir más seria golleria!

No hem de seguir pas a pas la tasca den Ferré a les Obres del Port; aquets y altres detalls molt importants, ens els reservém per quant ho creguem oportú, doncs, per are, es altre nostra finalitat. Remarcarem que el primer contratista de les obres de prellongament del moll de llevant, Mr. Boyer, cansat y aburrit de la guerra que se li feia y de la burla de que era objecte per part d'uns quants senyors—pocs, ben poquets—vestits ab el ropatge de patriotisme, que li dificultaven tant y tant la compra de canteras en nostre terme municipal, fastiguejat, hagué de valdres de las canteras de Salou y que tantas victimas ha ocasionat.

No es cap secret pera ningú que en un dels magatzems dels hereus de can Gasset, se celebraven reunions de propietaris de terrenos de la part de la carretera de Barcelona y en eixas reunions, en Ferré portava la veu cantant respecte demandes y contra ofertes de terrenos. En eixas reunions se concretaven cantitats fabulosas per un jornal de pedras d'*hermassol*. Un verdader y escandalós *trust con todas las reglas del arte...* y ¡visca el patriotisme!

¡Quin desengany mes terrible quan Mr. Boyer va saber sostreurers a eixa expoliació! ¡Va anarsen a Salou, pero ni may hi hagués anat! No podia ni tant sols sospitar que hagues d'ésser objecte... mes, fem punt y apart.

Agustí Ferré Sandoval, ex-republicà menjá capellans, ex-cacic catalanista, ex-advocat dels obrers y home de confiança dels comerciants, tenia un amic, ¡Qui no'n té d'amics en aquest món! Eix amic, incondicional y desinteresat, fins a cert punt, era el Enginyer Jefe, En Manel Maese.

—Querido Maesse, que bello país.

—Caro Ferré, bellísimo, buen clima, gente sin pizca de malicia.

—V. y yo, hemos nacido el uno para el otro.

—¡Quien lo duda!

—Con amigos así, se va á todas partes. A San Petersburgo, á Egipto, á París á Ceuta etz.

—Estamos de acuerdo. Vengan proyectos, grandes empresas, grandes negocios, que el dinero circule, se agite (agítese antes de usarse), vengan ingresos, muchos ingresos.

—¡Ah! ¡¡Oh!! ¡Siempre amigo! (s'abrasan y ploran d'emoció.)

Mentrestant, els comerciants que havien servir de comparsa en eixa comedia de projectes, y de grans empreses en perspectiva, comensaren a preocupar-se, adonantsen de que no tot era cera lo que cremave. De deducció en deducció se convenceren que havian sigut objecte d'un abus de confiança. Recapacitaren serenament y prompte compregueren anaven a parar a una tremenda paralisació comercial y quinas conseqüencias els hauria arrastrat a una horrosa suspensió general de operacions, ab l'aditament d'una inevitable bancarrota mercantil.

La campana tocá a arrebato, depressa, que potsé no hi serém a temps. Tots, anemhi tots, a treurer al sabi Rabi. Ja hi som tots? A la una, a las dues, a las tres... ¡au! ¡al botavan! ¡Dimoni de Ferré, que arrapat hi estava, ens ha fet suar!

Quina caiguda, companys. Cap nat n'ha vist altre de tant terrible per lo ridícola. ¡Quint enfonsament mes apa-

ratós. Allí va anarhi tot; el seu orgull, la seva soberbia, son afany dominador, la superioritat ab qu'es creia sobre els demás homes qui els conceptuave com a coses, com a mercancia susceptible d'exploació mentres ell pogues enlairarse. Sac ple d'enveja, tot al fons.

(Seguirá.)

La llengua internacional Esperanto

Al amics y companys del grupu esperantista.

Molt s'ha escrit y parlat sobre l'hermosa llengua internacional auxiliar *Esperanto*, mes permeteume, volguts amics, que avui en digui quelcom, ja que ha devingut assumpte de actualitat en nostra Ciutat.

No necessiteu pas que jo vos encoratji, puig he tingut ocasió de veurer l'entusiasme ab que habeu acullit l'idea de fundar un grupu esperantista y lo desitjosos que tots esteu de aprendre y parlar ben prompte l'idioma del sabi Dr. Zamenhof, pro si que vull encarregarvos en gran manera que no deixeu apaibagar aqueix entusiasme, ans al contrari, procurém que creixi mes y més cada dia, fent nous adeptes de nostra hermosa llengua zamenhofiana, puig sols aixis lograrém estrenyer més els llassos que uneixen als homes de tots els païssos y que sia un fet lo regnat de l'amor y fraternisació universal.

Jo també sento en aqueix moment omplir-se mon cor de joia, al veure que ben prompte esdevindrà hermosa realitat un somni que ja molt temps cobejava ¡Un grupu esperantista a Tarragona! Si, amics, ben prompte nostra aimada ciutat, l'antigu Tarraco, ostentará orgullo-sament una entitat que se dedicarà a estudiar y propagar l'*Esperanto*, demostrant aixis que no vol pas quedar-se enrera en el concert mundial, sino que vol figurar al costat de les ciutats capdavanteres de la civilització.

Molts han sigut els homes de ciencia que han dedicat totes ses energies y talent a estudiar el grandios problema de l'implantació de un idioma de facil comprensió per medi del qual puguin entendre tots els habitants dels distins païssos del mon sense necessitat de valdres d'intèrpretes, ni del estudi de diversos idiomes. Aixis l'abat Scheleyer doná a coneixer sa gramática de *Volapük* y encara que al principi la premsa se'n vá ocupar, no arribá a entusiasmar a les multituds y l'éczit fou escás. La majoria d'aquestes invencions no satisfieren l'objecte pera que havien sigut creades, com Leibnitz que va inventar una llengua algebraica; l'alemany Hermann Dich que va proposar un llatí simplificat. Lleó Bollack ideá la *Llengua blava*. També existiren lo *Neutral*, lo *Pamanan*, l'*Universal* y d'altres, pero cap a excepció del *Volapük* arribá a adquirir celebritat, perquè no posseien les dos principals qualitats: *internacionalitat y pronunciació facil*.

Per últim el sabi polac Dr. Zamenhof, inventá la *llengua internacional auxiliar Esperanto*, quin primer manual se publicá en 1887, adquirint en poc temps nombrosos adeptes y augmentant de dia en dia sos deixebles.

L'*Esperanto* es una obra meravellosa per son ingení y senzillés, aventatjant a les altres llengües per les facilitats que reuneix pera son aprenentatge. Una persona ilustrada pot aprendre ab molt poc temps. El filósop alemany Max Müller, assegura que l'aprenqué ab dos o tres dies y l'eminent rus Lleó Tolstoi, diu que no més ab dugues hores d'estudi, pogué llegir l'*Esperanto* y parlarlo ab relativa soltura.

El Dr. Zamenhof al comensar sos treballs, pensá adoptar un llatí adaptat a les necessitats de nostra vida actual; mes, prompte desistí de ferho, puig compregué que una llengua internacional tenia que reunir tals condicions que fós mes facil d'aprendre que qualsevol altra. Després d'un detingut estudi se determiná a formar el nou idioma ab elements dels 27 principals idiomes que's parlen en el globo. Aixis va crear una gramática d'una senzillés mai vista formada ab 16 regles pera que l'*Esperanto* pugui apéndres en poques hores.

En *Esperanto* no hi ha més que un article, una conjugació, una sola terminació pera les persones de cada temps, una declinació ab dos cassos nominatiu y acusatiu. El nom, l'adjectiu, etz. terminen sempre ab la mateixa lletra, lo que fá coneixer a primera vista la diferencia sense confusió possible. En quant al vocabulari está molt simplificat.

Pera evitar les transformacions que sofreixen els idiomes y la introducció de paraules noves, el Dr. Zamenhof nombrá un Comitè pera que admetés o refusés les paraules noves que pretenguin introduirse.

Destinat unicament a les relacions internacionals entre els diferents païssos, l'*Esperanto* no preté substituir a cap de les llengües existents. Ademés será un auxiliar poderós pera l'estudi de la literatura.

Pera facilitar les relacions entre els *Esperantistes*, el Comitè director tingué l'idea de crear, a tot arreu aont se pugui, Consuls destinats a cumplir ab els esperantistes la missió que'ls de les nacions realisen a l'extranger, havent donat gran resultat aqueixa innovació.

El progrés de l'*Esperanto* es innegable, puig ha sigut acceptat per tots els païssos, havent merescut l'aprobació dels homes més ilustres y significats en totes les manifestacions del saber humá, podentsé assegurar que ben prompte será un fet la seva universal aplicació. L'idea de Zamenhof se veu fructificar en tots els indrets del mon; desde l'Europa, patria d'aital moviment, fins als païssos que sembla tindrien d'ésserhi mes refractaris com l'Àfrica y l'Asia. A Rusia's parla més l'*Esperanto* que l'anglés y la premsa cada dia ens confirma'l gran espadiment d'aquesta llengua per l'India. La Cambra de Comers de Londres acordá escriure tota la correspondencia estrangera en *Esperanto* y prompte altres Cambres farán lo mateix.

La primera Societat esperantista fou creada a Nuremberg l'any 1888. Després se n'han fundat moltíssimes més en totes parts, contantse en l'actualitat mes de 300 societats de propáganda, més de 40 revistes esperantistes y altres publicacions adictes a la causa y mes de 200,000 esperantistes que saben ja l'idioma. Creiem que ben aviat tots els homes instruits sabrán, apart de l'idioma natiu, l'*auxiliar Esperanto*.

El primer Congrés del *Esperanto* tingué lloc l'any 1905 a *Boulogne-sur Mer* y fou una marcada victoria. Desde allavors ja se n'han celebrat tres més, l'últim aquets dies a Dresden, al que hi han assistit mes de dos mil esperantistes y en el que s'ha acordat que el V Congrés d'*Esperanto* se verifiqui l'any vinent a Barcelona.

Treballém en pró de l'*Esperanto*, puig ell, afranquant les aspiracions y ideals de tots els pobles, ens portará el triomf de la pau universal.

Estudiém l'*Esperanto* car ab ell les nostres idees pendrán un caràcter mundial. Els sabis veurán rapidament escampada llur obra y infinitat de sers podran compendre y apreciar més facilment qu'en altres condicions els fruits

de la llur meditació y investigació. Els nostres sentiments y pensaments seran compresos universalment. Parlaré d'amor y el mon ens respondrà amorosament; parlaré de vida y el mon fecundará. Les nostres intel·ligències s'uniran cada vegada més y més; y cada volta's faran més y més robustes, y en llur evolució infinita empenyarán nostre esperit vers l'assoliment de l'ideal dels pobles conscients: *ésser forts y lliures*.

Tarragona, doncs, no ha d'ésser de les últimes poblacions en despertar-se y donar-se compte de la gran ventatja que reportará als que primerament sapiguen aqueix idioma y que prompte sia un fet l'inaguració de un curs d'aqueixa ensenyansa en la nostra estimada ciutat.

J. VIDAL R.

Tarragona 26 Agost 1908.

Concurs de Sardanistes a Olot

ORGANISAT per el FOMET DE NOSTRES DANCES, se celebrarà el dia 11 de Septembre a les nou de la nit en la Plassa de toros d'aquella ciutat, enllumenada espléndidament a quin Concurs s'hi convoca baix les següents BASES:

PREMI DE 500 PESSETES, Costejat per la Comissió de Governació del Ilm. Ajuntament d'aquella Ciutat, Diputats a Corts y Provincials, Colònia Forastera, Centres Olotins, Premsa y demés entusiastes de la Sardana;

s'adjudicará a la colla de sardanistes que, a més de repartir degudament les sardanes (a la usansa ampurdanesa, aixó es: comensant y acabant a l'esquerre), tes balli ab més serietat y elegancia.

Se concediran tants ACCÉSSITS com el Jurat cregui convenient, adjudicantse a les colles que segueixin en mèrit a la guanyadora del primer premi.

Condicions:

Les colles haurán d'ésser formades per més de sis individus.

El Jurat recomana a les colles que desixin concórrer a n'aquest CONCURS, que, d'ésser posible, se formin ab parelles d'abdós sexes, puig que'n igualtat de mèrits se tindrà en compte aquesta circumstancia.

Tampoc se deixa de recomanar la barretina.

La SARDANA DE COMCURS, que será inédita, d'en FRANCESC PUJOL, del *Orfeo Catalá*, variarà d'extensió sempre que'l Jurat ho cregui convenient, en cas de que les colles ballin per seccions.

La SARDANA DE LLUHIMENT seguirá a la de CONCURS.

El fallo del Jurat será inapelable.

No's concedirá cap premi a sardanista determinat; s'adjudicará sempre a tota la colla.

En cas de no adjudicarse'l primer premi per no fersen guanyadora cap colla, el Jurat repartirá son import en la forma que cregui convenient.

El fallo será donat tan bon punt hagin acabat de ballar totes les colles.

L'inscripció de les mateixes pot ferse fins el dia 10 de Septembre a les nou de la nit, indicant el número de balladors o parelles y la localitat a que pertanyen.

Les colles colles portarán una insignia igual pera tots els balladors (la qu'ls hi será donada) y un titol que les caracterisi, y deurán presentarse a dos quarts de nou del vesbre del dia 11, en el *Institut Olotí*. Carrer de Bellayre, 4.

El Jurat el forman: En Pere Llosas. President honorari; Francesc Pujol. Vis-president; Josep López Franch, E. Fontbernát, Francesc de A. Font, Antoni Trinchera, R. Vives, Carles Soler, Josep de Batlle, Josep M.ª Torras, Pere Ferrés y Vicens Barbó. Secretari.

Olot, Agost de 1908.

LA COMISSIÓ: Nicola Mata, *President*.—J. Pujol, *Vispresident*.—Antón Noguera, *Tresorer*.—J. Vayreda, F. Vayreda, Josep M.ª Capdevila, J. Casas, C. badia, *Vocals*.—Josep Cortés, *Secretari*.

Adressa: Bellayre 4, *Foment de Nostres Dances*.

Plecs y esquinades

Ens diuen els telegrams de Madrid, que el Sr. Sanchez Bustillo mateix va confessar que ab motiu de la recullida dels duros sevillans, se n'han canbiat per lilegítims uns 28 milions. Allá ont deia aquesta nova no concretava si aquests milions eren duros o pessetes.

Pero de totes maneres, suposant no mes que siguin pessetes, es una cantitat ben respectable que 'ls falsificadors han robat a la Nació.

El Ministre d'Hisenda diuen que no les sent les exclamacions del poble, al exposar els perjudicis que li ha ocasionat la circulació de la moneda fraudulenta.

No ens estranya. Hi ha persones, que, per la molta llargaria de ses orelles, no li arriben a la trompa d'Eustaquí certes coses.

Com també n'hi ha que, ab tot y tenir els ulls molt bons, no veuen res.

Y es que fan els ulls grossos.

A Montilla del Palancar, (Cuenca) hi ha un arcalde-cacic que ha batut el record en el camí de la tragedia.

Figurínse vostès que aquest *hidalgo* ha robat, cremat, envenenat, estibat y violat respectivament iglesies, cases y persones en el seu *cacicato* sense que ningú el molestés per res absolutament.

Per fi sembla que el jutge ha decretat quelcom contra aquest nou *Jak el destripador*.

¡Ah! pero no's pensin que sigui un qualsevol; D. Agustín Tortosa es tot un artista. A casa seva s'ha trobat un Crist d'Alonso Cano y altres escultures y quadros d'artistes de reconeguda fama.

Qui gemega ja ha rebut!

Ab-del-Azis ha perdut, ha guanyat Mulei-Hafid vetaqui els grans telegrams qu'ens arriben de Madrid.

D'Amade va per allá els espanyols per allí y els moros corre que corre desde el vespre al demati.

Com acabarà al Marroc la qüestió dels dos soldans? Es cosa casi prevista; fentnos pagá els plats trencats.

«Los duros corren sin interrupción en todas las provincias españolas.»
Com que son redons!

Aquesta setmana els cassadors están de enhorabona.

Les *guatilles* han corregut per nostra ciutat, que es un contento.

Les dos més crescudes han estat la mort den Maura y la de tota una familia d'un poblet vehi a nostra capital.

Que segueixi la broma!

Fa una porció de dies que totes les cartes que rebém de fora comencen de la mateixa manera.

Sabra V. que estamos buenos...

Sabra que si no he venido...

Sabra que vamos tirando...

Sabra que estoy resentido...

Ja els dic jo que no podém ni sabem com sotirne de tanta... correspondencia.

Per acabar de una vegada hem dit al nostre secretari que posi un avis a la redacció que digni:

Sabra todo el que escriba *canó* podemos contestarle por *ara*, por que con tantas cartas nos *asan* ver las *astrellas*.

No hi ha temps que no torni.

De igual manera que allá pels anys de 1881 y successius hi havia un partit que deian de los *zurdos* avui tractan de constituir els politics madrilenys el bloc de les esquerres.

Nosaltres com a catalans de bona memoria ne posarém altre comentari an aquest bloc que el que posava el setmanari satíric *El Loro* a los *zurdos*.

«Los izquierdistas me gustan, tienen muchísima gracia, demócratas, y se asustan de la propia Democracia.»

Qué els hi sembla als nostres llegidors, está apropiat?

Si tinguessim la pega de viurer a Barcelona la camisa no ens arriparia al cos. Entre bombes y disposicions del Sr. Ossorio ja están ben lluits els barcelonins.

Nada menos que ara ab motiu de la qüestió dels *sevillanos* diu el Sr. Ossorio que aplicarà enérgicament l'article 592 del Codi penal que diu: «Serán castigados con la pena de uno a diez días de arresto ó con multa de diez a cincuenta pesetas, los que se negaran a admitir moneda legitima.»

Home, vosté que es tan *Gallardo* y será tan *calavera* si's mora, com D. Juan, faria el favor de dirnos quins son els *legítimos*? Perqué aquí al nostre poble un *guason* va portar al Banc un paquet de 30 duros y n'hi van canbiar 8. Al dia següent 5 y aixis successivament anaren canbiantlos hi tots y ara's troba que no sab si els que té son bons o falsos.

Després d'aixó diguins si ho sab, ¡quí balla ab tantes espentes!

Solts y noves

El dia 25 del corrent se reuniren a Cà la ciutat baix la presidencia del Sr. Martinez els presidents de les societats tarragonines y la premsa d'aquesta, per tractar de l'organissació de unes festes de verdadera importancia, que atreguin forasters per santa Tecla.

En la esmentada reunió, si bé no pogué pendres cap acord, se feu patent el bon desitj de solemnisar les susdites festes y sortiren a relluir iniciatives que de portarse a la práctica cridaríen moltíssim l'atenció.

Ahir a la nit se tornaren a reunir les comissions per adoptar el programa definitiu.

La *Correspondencia de España* dona compte d'haverse celebrat en l'Academia d'infanteria de Toledo un consell de guerra contra un cadet que va intentar agredir ab l'espasa a un oficial que estava de guardia.

El fiscal ha demanat pera l'agressor l'última pena, pero sembla que'l Consell de Guerra s'ha separat de la petició fiscal, entenent, tal volta per virtut del dictamen facultatiu, que'l cadet sofreix pertorbació

mental segons se desprén no sols dels seus actes, sino d'antecedents hereditaris.

Sembla que l'agressor dissenteix a la vegada d'aquesta opinió y que en vista d'aixó l'assumpté ha sigut enviat al capità general de Madrid.

El fet ha ocorregut fa tres o quatre mesos y tant d'ell com del Consell de Guerra s'ha guardat la major reserva.

L'altre dia, cap al tard, sonà un tret que va atemorisar als pacífics ciutadans que en aquella hora van o venen de passejar pel moll.

El motiu fou l'haverse escapat alguns presos del presiri, y passar corrents per alguns carrers del port, donant lloc a un espectacle no gaire bonic als ulls de l'espectador, qui s'exposa sempre en aquestes ocasions,—y no's daria'l primer cas a Tarragona,—a ésser una víctima del tot innocent.

Els comentaris que varen ferse foren molts, trobant tothom que no era oportú etzegar cap tret en uns llocs tan concorreguts.

Aquests darrers dies va estar a Tarragona'l diputat solidari per Tarrassa, En Amadeu Hurtado, qui va hostatjar-se en el nou y Gran Hotel Continental.

El darrer dilluns mori en aquesta ciutat el pare del nostre bon amic y correligionari En Angel Andreu.

A la familia del finat y especialment al nostre amic Angel, els hi enviém el testimoni del nostre condol.

El café torrat CAXAMBÚ se ven en les tendes d'ultramarins y comestibles de Miquel Blanc (Plassa de la Font 59 y Cos del Bou 1) y en la de'n Federic Miret, (Unió 35.)

Després d'una llarga y penosa malaltia, ha mort el pare de nostre bon amic En Joan Gabriel, a qui enviém el nostre pesam mes sentit, aixis com a la seva apreciable familia.

Per l'autoritat militar ha sigut denunciad un article dels que ab la firma den J. Pous y Pagés, apareixen cotidianament en les planes de *El Poble Catalá*.

El Sr. Pous y Pagés se concretava a comentar la condemna del ferm nacionalista En Josep Baró. Nosaltres, que diariament llegim els articles que brollen de la valiosa ploma den Pous, no hem sapigut veure res denunciad en l'article de referencia, ignorant, per tant, lo que alcanza la denuncia.

Sentim vivament l'ensopegada de tan estimat company y li desitjem de cor que'n surti bé.

Se dona com a certa la nova de la construcció en la nostra ciutat d'un teatre d'estiu y d'una fàbrica de xais.

No cal dir ab quin gust veurém tots els tarragonins la construcció d'aquets dos edificis.

Entre'ls elements solidaris de Tarragona s'ha obert una suscripció, a cinc cèntims setmanals, pera ajudar als presos que per delictes d'impremta o politics se trobin purgant en les presons o presiris, y que han demostrat el seu amor a Catalunya.

La setmana propera publicarem la enginyosa y original manera de recaudació. Avui no ho fem per faltarnos espai.

Si volsu alimentaros demaneu el Café torrat CAXAMBÚ.

Tipografia Tarragonense Méndez Núñez, 5,

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

IBARRA Y COMPANYIA (Societat en comandita)

SEVILLA

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Aguilés, Almeria, Málaga, Cádiz, Sevilla, Bonanza, Huelva, (admetent càrrega pera Ayamonte y Isla Cristina), Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeu, Gijón, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes, Sant Sebastiá, Bayona y Burdeus.

Servei ràpid eventual pera 'l Nort d' Espanya, ab escala en els ports de Valencia, Alacant, Málaga, Cádiz, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander y Bilbao.

S' admet càrrega y passatger a preus reduits.

Sortirà d' aquets port el pròxim dijous el magnífic vapor espanyol

CABO ROCA

de 2.500 tonelades, capità D. José Arenosa. Admetent càrrega y passatgers pera els esmentats ports.

Consignatari a Tarragona: En MARIÁN PERES.

CARNICERÍA

DE

JOSEP RIBAS

Carn fresca de bou, moltó y anyell.

Se serveixen tota classe d'encàrrecs y provisions.

Cos del Bou, nom. 12.-TARRAGONA

PASTISSERÍA Y COLMAT

SARAH BERNHARTD

DE

LLUIS RIOLA

Gran laboratori de rebosteria y tota classe de pastells pera bodes, bateigs, etc.— Complert, assortit en capsets especials pera bombóns.— Objectes de luxe, xampany vins y licors del país y de l'extranger.

Sant Agustí, 19.—Tarragona

FÁBRICA DE BRAGUERS

DE

Aparells ortopédics (trençats)

Son molts els que venen braguers pero molt pocs els que'n saben construir.

Costa molt colgar un braguer, però mes encare saberlo construir, puig avans de colgarlo es indispensable saberlo construir perque sense la ciencia y practica de construcció mal se pot adquirir la de colocació.

No us deixeu atraure per aqueixos aplicadors de braguers que desconeixent per complert llur construcció, anuncien la radical curació de les hernies o trençadures.

EL BRAGUER ARTICULADOR-REGULADOR sistema Montserrat, es el mes practic y modern pera la retenció o curació de les hernies per cròniques y rebels que si-guin.

Grans existencies de braguers petits de goma pera la radical curació de les hernies congénites o de l'infancia y tot lo que's refereix a Cirurgia y Ortopedia.

Casa Montserrat, Unió, 34.—Tarragona

BODEGA VINÍCOLA

DE

DALMAU Y NIN

Especialitat en vins de taula, País y generosos a preus módics.
Únic diposit a Tarragona dels acreditats vins dels magatzams de Xerez Sanchez Romate, els quals s' expendran a preus sumament econòmics.

SE SERVEIX A DOMICILI

Teléfono nqm. 67.

3, S. Agustí, 3.—Tarragona

GRAN FÁBRICA DE CALSAT

PERA PÁRVULS

DE

CAVALLÉ Y MARQUÈS

CASA FUNDADA EN 1889

Afores de S. Francesc, 94.-TARRAGONA

PALLEJÁ FOTOGRAF

UNIÓ, 18

Casa fundada en 1863

Edifici construït exprófés pera fotografia

Reproduccions, ampliaciones, postals, etc. y tota mena de treballs pels procediments moderns mes perfeccionats.

CLINICA Y CONSULTORI

pera las enfermetats de la dona

Vies urinaries, Cirujia operatoria, parts electroterapia y análisis micro-químico d'orina y productos patológicos

BAIX LA DIRECCIÓ DEL

DOCTOR RABADÁ

Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajudant de la Policlínica del Doctor Fargas y Metge de les Cases de Socors de Barcelona.

Consulta: De 10 a 12 y de 5 a 7.—Pera obrers, de 7 y mitja a 8 y mitja nit.—Pera els pobres, franca, los dilluns, dimecres y dissabtes de 12 y mitja a 1 y mitja.

Ramba Castelar, 31, principal

GRAN HOTEL CONTINENTAL

DE

MARTÍ Y REDÓN

Apodaca, 30.—Teléfono, núm. 5

TARRAGONA

Establiment de primer ordre completament nou y construït exprófés pera hotel. Situació inmejorable aprop de l'estació y del port. Habitacions esturades. Magnífiques terrasses ab vistas al mar y al camp. Llum eléctrica. Quarto de bany y ducha. Quarto fosc per fotogràfs. Saló de lectura y pera visites. Autogarage. Weters-closets. Café restaurant.

Higiene y confort modern. Servei de gran lujo pera banquets.